

Umelecká škola vo Veľkých Kapušianoch ignoruje živú umeleckú hudbu

Hudobné dni Použia po piatich rokoch

Počas pôsobenia na čele Základnej umeleckej školy bolo mojim krédom presvedčenie, že jej poslaním je nielen učiť a vychovávať, ale aj umožniť deťom a všetkým záujemcom spoznať hodnoty vysokého umenia, a síce pomocou ničím nenahraditeľnej živej hudby na profesionálnej úrovni. Tak sa stalo, že prvé tri ročníky festivalu boli tesne späté so ZUŠ Veľké Kapušany.

V roku 2006 to bola ešte Veľkokapušíanska hudobná jar, ktorá získala prostriedky zo štátneho rozpočtu. Tie mohli založiť novú tradíciu festivalu klasickej hudby v našich končinách. Reakcie publika i umelcov boli nesmierne prajné. O rok sme po dlhom zvažovaní a diskusiách festival premenovali na Hudobné dni Použia, čo viac vystihuje jeho regionálny až nadregionálny význam. Pravda, dnes by sme ho mohli pokojne volať aj Hudobné dni Medzibodrožia a Použia, veď polovica tohtoročných koncertov sa uskutočnila na susednom Medzibodroží.

Za päť rokov existencie festivalu sa uskutočnilo 41 profesionálnych koncertov a 13 sprievodných podujatí. Zo 41 koncertov bolo 17 komorných, 7 zborových, 6 klavírných recitálov, 4 orchestrálne koncerty, 3 jazzové, 2 výchovné, 1 organový recitál a 1 koncert štylizovaného folklóru. Spomenutých 41 koncertov sa uskutočnilo v 18 priestoroch 2 miest a 7 obcí. Okrem Veľkých Kapušian znela hudba v Kráľovskom Chlenci, v Strede nad Bodrogom, v Drahňove, v Krišovskej Lieskovej, v Ptrukši, v Ruskej a v Čičarovciach. Vystúpilo na nich 55 hudobných telies, sólistov alebo dirigentov. Boli medzi nimi orchester symfonický, komorný, spevácke zbory miešané, ženské, dievčenské i detské, sláčikové kvarteta, komorné triá, duá a mnohí vynikajúci sólisti, najmä inštrumentalisti. A to sme ešte nehovorili o 13 sprievodných podujatiach, medzi ktorými nachádzame tri koncerty základnej umeleckej školy, jednu hudobno-vzdelanostnú súťaž pre deti a jeden medzinárodný koncert žiakov hudobných škôl. Až 11 profesionálnych koncertov sa konalo v koncertnej sieni ZUŠ.

Môžeme sa pochváliť aj širokým rozpätím žánrov a štýlov. Po celý čas sme kombinovali hodnoty rôznych historických období od stredoveku po dnešok, hudby slovenskej, maďarskej, európskej a svetovej. Usporiadali sme 6 premiér súčasných, najmä slovenských autorov. Urobili sme autorský koncert známemu košickému skladateľovi Norbertovi Bodnárovi k jeho päťdesiatke, ktorý neskôr vytvoril na objednávku festivalu dve nové skladby. Dali sme priestor mnohým mladým umelcom, pôvodom z východného Slovenska. Ale umožnili sme nášmu publiku naživo spoznať aj majstrovstvo svetoznámych hudobníkov zo Slovenska a z Maďarska. Myslím na fascinujúce vystúpenia zborov Cantemus či Pro Musica z Nyíregyházy, Bartókovho kvarteta z Budapešti či slovenského klavírneho umelca Ivana Gajana. To, že som týchto skvelých umelcov do Kapušian pritiahol, pociťujem ako šťastie a úspech.

Vďaka horeuvedeným faktom má náš festival po piatich rokoch už isté meno. Je nutné však opakovane pripomínať, že sprostredkovanie vysokého umenia stojí veľa námahy, kreativity, peňazí a predpokladá tiež záujem a zisťný postoj prijímajúceho prostredia. Nikto nemôže chcieť, aby čas, energia a financie, investované do najvyššej umeleckej kvality nenašli patričný ohlas.

Pristavme sa pri koncertoch posledného, piateho ročníka Hudobných dní Použia, ktoré sa uskutočnili v dňoch 2.-22.10.2010 (aké magické čísla!). Nechajme teraz bokom po každej stránke vydarené koncerty mimo Veľkých Kapušian. Z ôsmich koncertov sa tri konali v našom meste. Vystúpenie Miešaného zboru Cantemus v gréckokatolíckom kostole (2.10.) sa stretlo s obrovským záujmom a úspechom. No už na krásne klavírne kvinteta od Schumanna a Šostakoviča v kultúrnom dome (10.10.) prišli iba o čosi viac ako dve desiatky poslucháčov a na vystúpenie Československého komorného dua so skladbami od Haydna, Machajdika a Schumanna v Základnej umeleckej škole (22.10.) ešte menej. Je zarážajúce, že učiteľov – a prirodzene ani žiakov - hudobnej

školy nebolo vidno ani na jednom z koncertov, dokonca ani na tom, ktorý sa konal v ich vlastnej sále! Nech je príčinou tejto ignorancie čokoľvek, faktom ostáva, že učitelia veľkokapušíanskej hudobnej školy popreli samotný zmysel tejto inštitúcie: vychovávať deti k láske k umeniu. Zriaďovateľovi školy, ktorým je mesto, by to nemalo ostať ľahostajné.

Je potrebné vysloviť poďakovanie ľuďom a inštitúciám, ktorí sa na realizácii doterajších piatich ročníkov najviac podieľali. Predovšetkým Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky, z ktorého grantových prostriedkov bol festival v najväčšej miere financovaný. Ďalej sponzorovi festivalu Slovenským elektrárňam-Enelu, a. s., ktoré taktiež finančne podporili dosiaľ každý ročník. Kultúrnemu centru Medzibodrožia a Použia v Kráľovskom Chlmci, ktoré prvé ročníky podporilo aj finančne, posledné dva ročníky v nemalej miere organizačne. Toho roku festival podporila aj Základná organizácia Csemadok vo Veľkých Kapušanoch.

Podakovanie patrí aj predsedovi Košického samosprávneho kraja Zdenkovi Trebul'ovi, pod ktorého záštitou sa festival už tretí rok konal; starostom obcí na miestach konania koncertov, cirkevným obciam pri kostoloch, riaditeľom inštitúcií, kde sa koncerty konali; umelcom, ktorí odviedli vždy poctivé, zodpovedné výkony a v neposlednom rade poslucháčom pre ich záujem a priazeň.

Uvidíme, či o festivale zakrátko budeme hovoriť iba v minulom čase. Tak či tak, tých päť rokov určite stále za to.

Tamás Horkay

zakladateľ a umelecký riaditeľ Hudobných dní Použia, v rokoch 2004-2009 riaditeľ ZUŠ